

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY

VECHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok — — 4 koruny — hal. Na pol roka — — 2 " — " Na štvrt' roka — — 1 " — " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ' a vydavateľ' : JÁN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľ'stvo : Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szm. sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</p>
---	---	--

Na začiatku školského roku.

S pomocou božou začal sa nový školský rok. Svedomitým rodičom nastaly nové starosti. Dľa krajinských zákonov totiž každý rodič tak v meste ako po dedinách povinný je svoje školopovinné dieťa do školy poslať. Kolki ale z rodičov sodpovedajú tejto prísnej a svätej povinnosti rodičovskej?

Štefan Haller vyslanec kresťanskej ľudovej strany v jednej jeho reči v krajinskom sneme dokázal lanajšieho roku, že v Uhorsku počet školopovinných detí obnášal 3,100.000. Teda tri milióny a stokrátisíc detí maly do školy chodiť. Z tohoto počtu ale 276.308 detí dennú školu vôbec nenavštivovalo a do nedelnej školy nechodilo 194.00 detí. Z tohoto vidno, že to u nás v kultúrnom ohlade skoro tak vyzerá, ako v ktoromkoľvek malom štáte na Balkáne. Je to opravdové vysvedčenie našej kultúrnej chudoby!

Krajinské zákonodarstvo XXXVIII. zák. čl. r. 1868. nariadilo, že dietky od 6. do 12. roku povinne sú chodiť do riadnej dennej školy a od 12. do 16. roku že riadne navštivovať majú nedeľnú školu. Zákon tento sankcionovaný je jeho veličenstvom kráľom, znajú ho po celej krajine i v tej najposlednejšej dedine. Keď toto povážime, nemusíme sa pýtať, čo je tomu na príčine, že kresťanskí rodičia a povedzme to zcela otvorene, i naše patričné vrchnosti nevšímajú si tento zákon?

Prvá príčina toho je, že u nás, na najväčšiu svoju vlastnú škodu mnohí hospodári a robotníci svoje deti doma nechávajú a potrebujú

ako pastierov a pomocníkov pri domácej a polnej práci a preto ich do každodennej školy neposielajú. Na to nemyslia takí rodičia, že je to veľmi drahá pomoc a robota, ktorú od svojich telesne nevyvinutých detí žiadajú, v tom veku, keď by maly do školy chodiť. O dospelejšie deti od 12. do 16. roku nestarajú sa mnohí ľahkomyselní rodičia, či navštivujú nedeľnú školu. Nejedon otec svojho syna a nejedna matka svoju dcéru neposielajú do nedelnej školy. Ku muzikám a tanečným zábavam, to už hej! nejedon nesvedomitý rodič skorej púšťa svoje deti ako do školy. Nejedon otec alebo matka myslia si v svojej hlúposti: mladost' radost'. Na to ale zabívajú, že po radosti nasleduje aj žalost', ktorá už nejedného otca a nejednu matku priviedla na žobrácku palicu alebo pred časom do hrobu.

Prečo u nás školopovinné deti v tak veľkom počte nechodia do školy, toho druhou príčinou je nedostatok škôl; sú dediny, kde sa nachodia jedna-dve krčmy, školy ale tam neni žiadnej. Občania majú na všetko peniaze, len na školu nie. Maštal pre obecných býkov ochotnej vystavia ako školu pre svoje dietky. V mnohých obciach zas školské stavania nachodia sa v najmizernejšom stave, sú to opravde otrhane chalupy, do ktorých slnko každou škarou svieti. Duchovní, učitelia, zodrú si nohy po kolena, kým na školu to najpotrebnejšie vymodlikajú od občanov. Nedostatku a neslušnému stavu škôl snáži sa odpomáhať štát, budovaním tak rečených štátnych škôl. Toto je skutočne povinnosťou štátu. Len že patričné medzítka štátu pri tomto tiež radi nasledujú to staré porekadlo:

každé hrable ku sebe hrabajú. Štát miesto toho že by nové školy staval v takých krajoch a obciach, kde vôbec niety školy, najradšej zoštatňuje od nepamäti sveta jestvujúce náboženské školy. Robí to preto, bo z toho má ošoh. Zo zoštatnenia náboženských škôl občania majú všade najväčšiu mravnú a hmotnú škodu. Obzretný a viere svojej opravde oddaný občan nikdy nedovolí, aby v jeho obci jestvujúca náboženská škola zoštatnená bola.

Predtým žalovali sa rodičia, že svoje deti preto nemôžu do ľudovej školy posielat, bo nemajú peňazí na školské a zápisné, čo pri viacej deťoch skutočne urobilo niekoľko korún. Pritomne ale rodičia nemajú viac ani túto výhovorku. Nemalou zásluhou kresťanskej ľudovej strany je, že krajinské zákonodarstvo XLVI. zák. čl. r. 1908. nariadilo, aby vyučovanie detí v ľudových školách bolo celkom bezplatné. Dľa tohoto zákona teda, za vyučovanie a zapísanie dieťaťa nemusí sa ani haliera platiť. Detí treba poriadne učesat a umyť a do školy doviesť, tam ich darmo zapíšu a cez celý školský rok vyučujú bez toho, že by rodičia čo len najmenšieho za to platiť museli. V smysle XLVI. zák. čl. r. 1908. totiž vyučovanie detí je celkom bezplatné.

Ponevác ale náboženské a obecné školy vydržiavané boly z veľkej čiastky z toho, čo rodičia povinní boli platiť za zapísanie a vyučovanie detí, aby skrze to, že vyučovanie je bezplatné, vydržiavateliat týchto škôl nemali žiadnej škody, spomenutý XLVI. zák. čl. r. 1908. nariaďuje, že vydržiavateľom náboženských alebo obecných škôl od každého zapísaného školo-povinného dieťaťa štát povinný je platiť 15 korún školského a 1 korunu ako zápisné.

Každý kresťanský rodič nech si teda za svoju povinnosť považuje, aby svoje deti svedomite do školy posielal. Veď v škole vyučujú sa deti vo všetkom, čo v živote potrebujú a zvlášte v náboženských školách vychovávajú sa v bázni božej a v duchu kresťanskom. Najväčší poklad, ktorý rodičia dieťkam svojim zanechať môžu, je vyučovanie a výchova v duhu Krista Pána.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

Ku 58. valnému shromaždeniu katolíkov Nemecka.

Napísal : Jan Bartos.

(Pokračovanie.)

Celé valné shromaždenie katolíkov Nemecka zaoberalo sa ale zvlášte len s troma vážnymi otázkami, ktoré vynikajú nad druhými a sú otázkami života, schopnosti katolíkov Nemecka. Všetky tri sú tak vážne, že zväštným spôsobom zblíza týkajú sa i nás, katolíkov Uhorska, veď spoločné napádanie Cirkvi skrze slobodných murárov objavuje sa všade rovnakým spôsobom.

Katolíci Nemecka v prvom rade cítia dutie vetru blížiacich sa krajinských volieb, pri ktorých slobodní murári, socialdemokrati, liberáli zaiste celou svojou silou-mocou budú pracovať na tom, aby politickú stránku kresťanských záujmov, *stránku centrum* zničili.

Preto hlásali rečníci shromaždenia, že ku zadržaniu doterajšej parlamentárnej pozície centrumu, potrebné je i naďalej jednosmerné spolupúčinkovanie, spoludržanie katolíkov Nemecka. Na tieto reči všetci tam prítomní katolíci vo svojej ohromnej oduševnenosti s najsvätejším citom srdca jako by pod prisahou boli výraz dali tomu: «Život a krv obetujeme za naše najsvätejšie záujmy!»

Táto oduševnenosť, ktorá už od desaťročia udržuje najväčšiu politickú stránku Nemecka, centrum kresťanov, za príklad môže slúžiť i nám katolíkom Uhorska. V mnohých frakciách všeliakých politických stránok, tratia sa záujmy katolíkov a do úzadia bývajú vtisnuté, preto je potrebná taká verejne osvedčená *kresťanská stránka* jakou je naša kresťanská ľudová strana, aby bojovala za naše kresťanské záujmy, za našu Cirkev, za náš ubohý ľud, Politika a parlament je v terajšom čase tou veľkou výsostou, z ktorej rýchle strielajúce delá našich nepriateľov, za krátky čas na prach môžu obrátiť tisícročnú ústavu nášho kresťanstva; zaujať musíme i my pozíciu tejto výsosti, to jest, pozíciu parlamentárnu, aby sme prekazili plány našich nepriateľov a v tomto boji rozbúrať mohli ich šance.

Preto povinnosťou každého jedného katolíka je zadosť učiniť tejto požiadavke od ktorej závisí budúcnosť nášho života, bo ináč zrad-

com, renegátom stane sa svojej vlastnej Cirkvi. Zkúsili sme i pri posledných voľbách, že mnohí liberálni kandidáti tej takzvanej pracovnej (ozaj ale darobnej) strany v ich programných rečiach pri kortešačkách, za jakých priateľov ľudu sa ukazovali. Reči sa ale hovoria a chlieb sa jje. Videli sme pri pojednávaní rozpočtu ministerstva výučby, že nepriatelia naši, slobodní murári s jakou divokosťou, s jak neumytými ústami napádali našu vieru, našu Cirkev. A kdeže boli vtedy tí dobrí liberálni katolícki vyslanci? Nevideli sme tam ani jedného, neohlásil sa tam tam za nás katolíkov ani len jedon liberálny katolícky vyslanec — päty nám ukázali. Preto i my potrebujeme takú stránku kresťanskú, akou je Centrum nemeckých katolíkov, ktorá stránka drží sa svojho slova, bráni nás katolíkov, našu Cirkev, nehaňbí sa ohlásiť sa za nás, nebojí sa ničoho.

A takouto jedinou stránkou je u nás *kresťanská ľudová strana*, ktorá smele a verejne pracuje za Cirkev, za ľud katolícky. Preto vytrvajte i my pri kresťanskej ľudovej strane lebo jedine v nej skladame našu úfnosť, našu budúcnosť. Pri budúcich voľbách nestaneme sa ani jedon judášom svojej Cirkvi, svojej krve.

Slubovali nám liberáli i ochranu slovenského ľudu, hlásali pred voľbami, že budú zastávať i záujmy Slovákov, ktorí hla sadli im na lep, národnári spojili sa s mungovcami proti nám katolíkom, proti našej kresťanskej ľudovej stránke a v mnohých okresoch dopomohli im k víťazstvu. A kto ostal po voľbe medzi dvoma stoličkami pod lavicou? Nie my kresťanskí ľudáci, lež národnári a s tým žialbohu náš dobrý ubohý slovenský ľud. A kto že zastal v snemovni Slovákov, ktože sa ujal slova za záujmy slovenského ľudu? Nie liberáli, ktorých ste pri voľbách podporovali, lež vyslancovia kresťanskej ľudovej strany, medzi ktorými Georg *Szmrecsányi* verejne žiadal prevedenie národnostného zákona, vynaučovanie dietok v svojej materinskej reči atď., čo je i našim programom. A kde boli vtedy tí priatelia slovenského ľudu, tí liberáli? Čušali jako voš pod chrasťou.

Preto, bratia katolíci Slováci! Učme sa spoludržanie od katolíkov Nemecka. Zabudnime na chyby jedon druhého, na neresti minulosti, spojme sa pri najbližších voľbách za naše sväté,

spoločné záujmy, za práva našej Cirkvi, za slobodu nášeho katolíckeho slovenského ľudu. Nebudme nepriateľmi, lež spolubojovníkmi, lebo ináč naši spoloční nepriatelia zgniavia, zničia nás. Tak jako katolíci Nemecka, majme pred očima budúcnosť a blaho naše, čo ale len tak dosiahneme, keď nebudeme počúvať na nepriateľov ľudu katolíckeho, ľudu slovenského, lež keď nasledovať budeme naše kresťansko-katolícke svedomie a presvedčenie, ktoré nám rozkazuje spoludržať za víťazstvo jedinej kresťanskej ľudovej strany.

(Pokračovanie nasleduje.)

To i to.

Héderváry ešte aj včul z vysokého koňa hľadí na obštrukciu, bárs už aj mnohí mungovia badajú, že sa zem otvára pod vládou.

— My máme času! My počkáme! Nám nenie ponáhlo! — povedá Héderváry a pretvaruje sa, že ho obštrukcia netrápi, že ju on prežije.

Veď uvidíme, do kedy bude trvať lahostajnosť Héderváryho. Kedy pôjde na výsluch ku jeho veličenstvu kráľovi, aby mu riekol: Vaša jasnosť, neviem si poradiť. Včul mi nepozostáva iné, ako lebo ústupky povoliť opozícii, alebo rozposlať snem.

Takto to bude prv-neskôr. Veď behom desať rokov viac ministerpredsedov buchlo. Každý z nich tajil, že mu je horko. Držal sa svojho kresla až do poslednej minútky. Tak bude aj s Hédervárym. To ho veru nezachráni, že stolice protestujú proti obštrukcii, lebo veď sa to robí na rozkaz Héderváryho. Protesty stolic pekne krásne uložia do listárne krajinského domu a opozícia až dotedy bude obštruovať, kým sa Héderváry nepokorí pred ňou a kým nevyšle k nej holúbkov mieru. *

Istý budapešťanský židovský redaktor opovážil sa o jeho veličenstve kráľovi práve vo výročitý deň jeho narodenia napísať jedon urážlivý a potupný článok. Noviny tie policajti shabali a mešťanosta budapešťanský zakázal ich po uliciach predávať. No bolo to kriku medzi židovskými novinármi! Ako sa vraj opovážil budapešťanský mešťanosta obraziť slobodu tlače.

Keď aj tie noviny v posmech mali kráľovú osobu, preto kráľovský fiškus nemal ich dať shabať, tým menej mešťanosta zakázať ich verejný odpredaj. Natolko šli tí židovskí novinári že vyslali deputáciu k ministerpredsedovi, aby vyzdvihnul nariadenie budapešťianskeho mešťanosta, ba požiadali poslanca Batthyányiho, aby interpelloval preto ministra.

Aký krik pre jedného žida, ešte aj vtedy, keď kráľa uráža! Či zaslúžil tú obranu ten židák? Čo je on viac ako kráľ? Že vraj v nebezpečí je sloboda tlače. Hej, kolkých perohryzcov mali by zatknúť, ktorí zneužívajú slobodu tlače s lubaninami, s pomluvami a s iným spôsobom!

*

Aradský katolícky kruh dňa 18. augusta vytýčil pápežskú zástavu na svoju budovu. Utešene skvela sa táto biela-žltá zástava popri nacionálnej. I zočil to jeden aradský pravotár (doista židák), i utekal na poltcajný úrad a žiadal, aby tá «cudzá» zástava zaraz odstránená bola.

A hlavný kapitán aradský bez meškania vykonal svoju «povinnosť» na rozkaz toho židovského fiškála, Dal zhabať zástavu a posúdil katolícky kruh pre užívanie cudzích odznakov na 60 korún peňažnej pokuty, odôvodňujúc svoj výrok s tým, že aj vo Francúzsku vidia priestupok zákona vo vytýčenej pápežskej (ináč cirkevnej) zástave.

Oh, rozum aradský! Oh veľmoc židov, pred ktorou pokorí sa k zemi i hlavný kapitán mesta Aradu. V Uhorsku ešte nebolo na to pádu, že by pápežská zástava (čo není iné ako odznak cirkvi) padla pod pokutu, ačkoľvek sme ju mnohorozy videli na katolíckych sjazdoch a pri iných slávnostiach. Keď je pápežská zástava priestupok zákona, nebude dlho trvať, že u nás i kostolné zástavy budú habať pod tým titulom, že sú to cudzie, nevlastenecké, poburujúce odznaky. Hľa, socialdemokrati pod červeným praporom usporiadajú svoje demonštrácie a tie nekolú oči ani židom, ani policajtom, ani kráľovským fiškusom. Keď sa ale o katolíkoch jedná, zaraz najdú v zákonníku paragraf, dľa ktorého katolíci buria a páchajú velezradu. Je to ozaj haňa na štát, že sa natolko podrobuje židom.

*

Žalujú sa mnohí šovinisti, že vraj upáda u nás cit vlastenecký a šíri sa medzinárodnosť. Je v tom mnoho pravdy. Hľadajme ale príčiny tohoto objavu. Kto že šíri v Uhorsku medzinárodnosť? Kto vede boj proti vlastenectvu? Kto iní ako židovskí a socialdemokratickí novinári. Čítajte ich noviny a zviete sa, že im je Uhorsko pritesné a že oni nenachodia patriotizmus v tom, keď sa láskou vinú k domovine, ktorá ich chová, ba lásku ku vlasti ani necítia v sebe, lebo pochop: «vlast» pre nich nejestvuje, bo oni sú medzinárodní, oni sú svetári. A spomenutí novinári tejto myšlienke robia propagandu a vstúpajú ju do srdca svojich druhov. Títo pánkovia v posmech majú históriu uhorskej krajiny a za vrahov vyhlasujú tých mužov, ktorých dejepisci za hrdinov Uhorska vyhlásili a ktorým tuná pomníky stavajú. Keď teda židovstvo a socialdemokracia v posmech majú sväté tradície Uhorska, keď oni celý svet držia za svoju domovinu, keď nie za kráľovstvo lež za svetovú republiku sú oduševnení, tak nečudujme sa, že u ľudu vyhára cit vlastenecký, a že jeho miesto zaujíma medzinárodnosť, internacionalita — ktorá nezná ani národnosť, ani náboženstvo, ani krajinu, ani panovníka. Prúd tento veru nikto nezastaví, lebo ved on už i spoločenstvo zachvátil. Patrí to už k modernizmu.

*

Príslovie hovorí, že veľké ryby sú dobré ryby. Toto príslovie držal pred očami Héderváry, keď pre seba podržal štyri ministerstva. To je už potom náležitý dôchodok. Za každé ministerium osobitný plat a časom štvoro penzií! Myslím že je to pekný príklad bezúhonnosti a vlastenectva. Prečo že sú tolké ministerské torby v jedných rukách? Čo je Uhorsko tak chudobné, že nemá súcich mužov ku zastúpeniu ministerských kresiel? Či je Héderváry tak nadaný muž, že stačí viesť štyri ministerstva? Vieme o ňom, že ako minister vnútorných diel výtečne volby prevádzal, lenže k ministerstvu aj iné je zapotreby ako žandári, vojsko a volební predsedovia zo školy Gustáva Tarnóczyho. Hej, aké šťastné by bolo Uhorsko, keby sa v ňom pre každého robotníka práca našla. Nie taká, ktorá donáša za tolko, kolko Hédervárymu štyri ministerstva, lež aspoň na

ten vzdajší. Predsa je len dobre na vláde byť!
Veru áno, povedá minister Lukács, majiteľ
dvoch ministerských torbí.

Z Katolíckej Ludovej Jednoty.

Agitacionálna cesta v stolici abaujskej.

Štefan Sipos tajomník strediska Katolíckej Ludovej Jednoty a Ján Pálffy farár obce Aszaló cieľom utvorenia a rozšírenia Katolíckej Jednoty na území stolice Abauj-Torna zaviedli agitacionálny pohyb a Jednotu zčiasťky utvorili, zčiasťky už prvej utvorenú upevnili v nasledujúcich obciach:

Aszaló: Rečníci farár Ján Pálffy a tajomník zo Strediska Štefan Sipos. Ku utvorenej Jednote prihlásili sa početní členovia.

Ináncs a Csobád: Rečníci farár Štefan Albrecht a tajomník zo strediska Štefan Sipos. Ku už dávno utvorenej Jednote prihlásili sa početní členovia.

Detek: V shromaždení 25. augusta vydržianom rečnili: farár Koloman Szabados a tajomník zo strediska Štefan Sipos. Za členov dali sa zapísať početní veriaci.

Felsónovaj: Rečníci: dr. Jozef Vajó a tajomník zo strediska Štefan Sipos. Jednota utvorená bola s prihlásením sa početných členov.

Hernádpetri: Početne navštívené shromaždenie rečou zahájil farár Karol Szekerák, Jednotu vysvetľoval tajomník strediska Štefan Sipos. Ku Jednote prihlásili sa početní členovia.

Szepsi: Titulárny kanonik, dekan-farár Ondrej Magócsi veľké utvoriťce shromaždenie zahájil 27. augusta a Jednotu vysvetľoval tajomník strediska Štefan Sipos. Veriaci obce ako aj filiálky Makranc prihlásili sa ku Jednote vo veľkom počte.

Somodi: Rečníci: farár Štefan Tomory a tajomník strediska Štefan Sipos. Ku už dávno utvorenej Jednote pripojili sa početní noví členovia.

Tornaszentjakab: Utvoriťce shromaždenie zahájil farár Peter Vinceffy a Jednotu vysvetľil tajomník strediska Štefan Sipos, po čom veriaci i s predstavenstvom obce jednohlasne utvorili Jednotu a vo veľkom počte dali sa za členov zapísať.

Shromaždenia.

Mariapócs (stol. Szabolcs): Za prítomnosti 15—18 tisíc rusinských veriacich zo stolíc Máramaros, Ung, Bereg, Ugocsa a Zemplén 28. augusta o Katolíckej Jednote držal prednášku Pater Teofil Szkiba. po čom veriaci zo 150 obcí s oduševnením slúbili vernosť a oddanosť zástave Katolíckej Ludovej Jednoty.

Baranyakisfalud: Utvoriťce shromaždenie zahájil miestny kaplán Pavel Perényi. Veriaci vo veľkom počte prihlásili sa ku Katolíckej Jednote,

Lesné hospodárstvo.

Drevo hrá veľkú rolu i v priemysle i v domácnosti, preto je potrebné, aby bolo lesné hospodárstvo cieľuprimerane a múdre vedené. Lebo ľahkomyselné hospodárenie v lesoch sa pomstí. Hole, novou mladinou nevysadené úbočia vrchov stanú sa z roka na rok menej úrodnými, konečne prudké dážde celkom smyjú tenkú vrstvu humusu a úbočie len skoro ostane neúrodným štrkom a skalinami. Takéto gazdovanie má aj ten zlý následok, že sa klimatické pomery celého vidieku neprajne zmenia, lebo lesy účinkujú ako by regulujúce na podnebie, na pravidelnejšie zamieňanie sa suchého a daždivého počasia, vplyvajú na srážanie sa pár a následkom toho na miernenie horúčosti a veľkej zimy. Preto sú lesy aj z tohoto ohľadu pre gazdovstvo veľmi významné.

Od istého času dražie drevo ustavične už aj na takých vidiekoch, kde pred desaťročiami predávaly drevo odpoly zdarma, kde boli radi, keď sa tam založila sklenná huta, paličková fabrika, alebo iný väčší priemyselný podnik, ktorý veľké množstvo dreva spotreboval. Majiteľ podniku dostal drevo čo najlacnejšie. Dnes cítiť nedostatok dreva už aj na takých vidiekoch, kde si mysleli, že sa ohromné lesy nikdy neminú. Dnes aj tam drevo značne zdraželo. Jednou príčinou toho je, že drevený priemysel v novšom čase značne sa vyvinulo, druhou príčinou je ale, že nesvedomité lesné hospodárstvo, ktoré pred rokmi zvlášte na našich Horniakoch prevádzali, teraz hrozne sa pomstí. Lebo ľahko je horu vyrúbať a drevo predať, ale ťažko je vyčkáť,

kým hora opäť narastie a do tých čias majú majitelia len výdavky, príjmov nemajú. Pred rokami židovskí kapitalisti postavili v Trenčianskej fabrike «na destilovanie dreva». Práca šla veselo, kým hory na celom okolí nevyrúbali; potom podnik praskol, židia utiekli a na pamiatku ostaly holé vrchy.

Jako každý majetok, tak aj hora považovaná má byť za kapitál, ktorý stroviť neslobodno. Múdre treba vyrátať úroky, aby nám hora stály dôchodok donášala. Preto krajinské zákonodarstvo postaralo sa o sriadenie pomerov lesného hospodárstva najprv v XXXI. čl. zákona vynešenom r. 1879., v ktorom sú obsažené poriadky poľahom na manipulovanie hôr, ktoré sú majetkom obcí, cirkví, urbárikov a účastinárskych spoločností, ďalej hôr patriacich ku fidei commissom a rozličným fundáciám. Tento zákon doplnený bol r. 1898. novým (XIX-tým) čl. zákona. Poriadky sprísnené boli v tom ohľade, že spolumajitelia, obce a urbárnici povinní sú každé uzavretie shromaždenia, vynesené v otázke manipulovania lesov, patričnej vrchnosti cieľom potvrdenia predostreť a vôbec svoje lesy dľa potvrdeného plánu manipulovať. Pri zostavení tohoto plánu treba prísny ohľad brať na to, aby lesy v dobrom stave udržiavané boli a takto stály dôchodok zabezpečovali.

Zákon obsahuje poriadky poľahom na trestanie v lesoch zapríčinennej škody a poľahom na vysádzanie holých úbočí a výmelov. Ministerstvo orby podporuje majiteľov lesov nielen rozdávaním mladých stromkov, lež aj odmeňuje tých gazdov, ktorí vo vysádzaní holých úbočí a výmelov zdarne pokračujú. No v tomto ohľade nepozorovať takú usilovnosť, jakú by sme si priali. Dľa výkazu ministerstva orby z r. 1903. malo byť vysadené 195.000 kat. jutár, ale zalesnelé bolo o 69.000 kat. jutár menej. A veru ministerstvo orby poskytuje majiteľom lesov veľkú podporu. Do roku 1894. rozdalo ministerstvo orby ročite 10,700.000 kusov horovej planty, roku 1903. dostalo 1855 majiteľov dohromady 38,400,000 kusov horovej planty. Ale holé úbočia tvoria také veľké priestory, že teraz jestvujúce horové školky neni sú vstave veľkú potrebu zaokrýť.

Dľa úradných výkazov malo by byť hotové do foroty 16 millionov kubičných metrov du-

bového a 42 millionov kubičných metrov jedľového dreva, aby sme boli vstave spotrebu dreva riadne zaokrývať.

Do ohľadu berúc veľkú národohospodársku významnosť lesov a všetky okolnosti, o ktorých sme sa vyššie zmienili, povinnosťou obcí má byť, aby si svoje lesné majetky čím viac rozmnožovali, zčiasťky vysádzaním holých, neúrodných priestorov, zčiasťky kupovaním lesných majetkov, keď tieto prídu na predaj. Pri odpredaji veľkých panstiev sú kúpne ceny tak pozemkov, jak lesov o mnoho nižšie, ako pri kúpe menšieho majetku. Veľký statok rozprestiera sa v chotároch viacerých okolitých obcí, teda hraničí s lesným majetkom patričných obcí. Z národohospodárskeho stanoviska bolo by žiaducné, aby tieto obce ku patričnému majetku prišli. A v tejto snahe mal by štát obce lacnou požičkou a inými výhodami podporovať. Čože ale, keď vláda len lanajšieho roku 30 millionov vyhodila na voľby! Kolko tisíc jutár hôr bola by mohla za to od židov kúpiť pre našich sedliakov!

Takto by prekazené bolo, aby lesné majetky prechádzaly do rúk židákov, ktorí tieto majetky len vykoristia, čím škodia národohospodárskym záujmom celého vidieku a celej krajiny. Zvlášte v poslednom čase mnoho bolo vykonané v záujme lesného hospodárstva, zkusenosť ale dokazuje, že ešte mnoho treba vykonať, aby sme si zabezpečili tie veľmi veľké výhody, ktoré poskytuje nám cieľuprimerané lesné hospodárstvo.

O železničnej katastrofe v Spišskej Sobote.

Ako sme to v minulom čísle opísali, na spišsko-sobotskej železničnej stanici dňa 23. augusta popoludní o tretej hodine prihodilo sa veľké železničné nešťastie. Tehdajšiu zprávu dopĺňujem s nasledujúcim:

Košický rýchlovlak vbehnul do osobného vlaku, ktorý pre zhubenú mašinu nemohol ďalej ísť do Poprádu, lež musel ostať stáť na sobotskej stanici, o čom mašinista rýchlovlaku nevedel. Jeden železničný vozeň, v ktorom sedeli samé z košického trhu domov sa navracajúce manželky a rodina železničných zame-

stnancov z Vrútek, bol celkom rozdrúzaný. Z rozdrúzaného vozňa mŕtvých vyniesli: Štefanová Báthori rodz. Vilmu Rodlinszky, Mikulášovú Better, Jánovú Karintus rodz. Juliu Galamboši a vdovu Piškovu, všetky štyri boli z Vrútek. Jánova Nagy z Veľkej Lomnice ešte žila, keď ju z vozňa vyniesli, ale o niekoľko minút tiež umrela. Ťažko boli ranení: Štefanova Monna z Vrútek, ktorej zlomilo ruku a ktorá aj vnútorné urazenia utrpela a Ondrej Bombara mládenec z Richvaldu, ktorý práve od novovesských honvédov vrátil sa domov utrpel ťažké otrasenie mozgov. Okrem týchto ešte päťoria boli ľahšie ranení asíce Johanna Braun z Veľkého Váradu, Jánova Reviczky rodz. Maria Bella zo Sučan, Adolf Scheffer zo šáriškej obce Karácsony mező, Maria Miklán z Vrútek a Maximilian Blau krajan z Trenčína.

Bože poteš zarmútených manželov, neopust ňubohé osirotené deti.

Spišiak.

Upozornenie.

Malých roľníkov v nitrianskej doline upozorňujem, že *sejúcu mašinu*, ktorá najpraz aj semeno rozsieva aj superfosfát na jednom rász do tých istých riadkov sype, kde zrnó padá, *Bücher* a *Melicher* fabrikant, **v nedeľu dňa 17. septembra popoludní o 3. hodine vo veľko-bélickom gazdovskom kruhu vystaví a spolu ju malým roľníkom ukáže, že jako sa má s ňou zachodiť.** Preto aj malých roľníkov, ktorým roľnícka veda a dobrobyt pospolitého ľudu na srdci leží, povolávam s týmto, aby čo možno v najväčšom počte dostavili sa ku tejto próbe.

Nagybélíc, dňa 4. sept. 1911.

Štefan Paska

farár a predseda gazdovského kruhu veľkobélického.

Krešťanský svetový názor je blahonosný bez výmienky pre každého.

POLITICKE CHYRY.

Z krešťanskej ľudovej strany.

Pápežský praelát Ján *Molnár*, Georg *Szmrecsányi*, Štefan *Haller* a Karol *Huszár* krajinskí vyslancovia krešťanskej ľudovej strany v sobotu 2. septembra osvedčili sa v krajinskom sneme, že najbližšie pozdvihnú svoje slovo proti návrhu o vojenskej reforme. Krešťanská ľudová strana v tomto ohľade označila už svoje stanovisko, prítomne ale chce to urobiť s tým väčším dôrazom. Toto je jej konštitučné právo a parlamentárna povinnosť. Povinnosti svoje ale i v najťažších okolnostiach vždy svedomite plní krešťanská ľudová strana.

Čo je pravda?

Liberálne noviny, ktoré vydáva a po dedinách zdarma posielat dá Khuenová vláda, písaly tieto dni: «Krem viacerých neodvislých v debatte súčasnia sa aj štyria vyslanci ľudovej strany. Toto v taktike ľudovej strany znamená obrat. Dosiaľ totižto len jeden jediný rečník ľudovej strany prehovoril proti vojenským návrhom. Pripojenie sa ľudovej strany ku obštruktorom v Justhovskej strane samo sebou rozumie sa vyvolalo veľkú pochvalu, v pracovnej strane však zavdalo príležitosť ku štiplavým poznámkam.» Kto tieto riadky nestranné prečíta, presvedčí sa o tom, že tie noviny liberálnej darobnej práce týmto spôsobom krešťanskú ľudovú stranu znevážia a o dôveru chcejú priviesť u pospolitého ľudu. Náš krešťanský ľud ale náležite zná tie liberálne noviny Khuenovej strany darobnej práce a vie aj to z dlhoročnej zkušnosti, že krešťanská ľudová strana nezvykla jej taktiku meniť. Ona je proti návrhu vojenskej reformy, bo na ubiednený ľud nechce uvaliť nové farchy. Keď teda proti tomuto návrhu v krajinskom sneme ohlásia sa ešte štyria vyslancovia, tým len dôraznej označí jej stanovisko v tejto záležitosti. To ale neznamená ani zmenu jej taktiky ani pripojenie sa ku Justhovej strane.

Že ale tých štyroch rečníkov veľmi boja sa v pracovnej strane, to je pravda!

Len žiadne zasadnutia!

Gróf Khuen-Héderváry a jeho liberálna väčšina, pretože nevedia si rady s obštrukciou, šlačia na každú príležitosť, aby si mohli dať dlhšie vakácie. Takúto príležitosť zavdala im interparlamentárna konferencia, ktorú v prvých dňoch októbra vydržiavajú v Ríme. Na tejto konferencii súčastní sa údajne asi 85 členov uhorského parlamentu. Ministerpredseda gróf Khuen-Héderváry s predsedom snemu dohodli sa preto na tom, že snemovňa krajinských vyslancov počiatkom októbra za desať-dvanásť dní nebude vydržiavať zasadnutia. Liberáli to držia za národnú prácu, keď môžu mnoho postávať.

Zo snemovne.

Georg Szmrecsányi krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany v sobotu 2. septembra v zasadnutí krajinských vyslancov, ministerpredsedu interpelloval v záležitosti vetroplavby. Vetroplavbu, aviatiku, pestujú a podporujú po celom svete všetky vzdélané národy. Len v Uhorsku nešímal si posiaľ nikto tento moderný vymožitok technickej vedy. Tu tiež zas len kresťanská ľudová strana urobila prvý krok! Ministerpredseda hneď aj odpovedal na interpelláciu Szmrecsányiho a zaslúbil podporovanie vetroplavby. Usporiadaná sbierka medzi vyslancami už aj posiaľ docielila pekný výsledok. Jestli teda vetroplavba nekdý prekvietá bude v Uhorsku, to je tiež neodškriepiteľnou zásluhou kresťanskej ľudovej strany.

RAKUSKO.

Rakúsky ministerpredseda barón Gautsch 5. septembra navštívil uhorskeho ministerpredsedu. Návšteva tá nemá mať žiadnych politických zámerov a pravdepodobne jedná sa pri tom len o dovážanie zmrzlého mäsa z Argentiny do Rakúska. Na škodu uhorských hospodárov.

**Zadovažujte predplatiteľov pre
Kreštana!**

Z CUDZOZEMSKA.

Veselie v rodine cára. Ján Konštantinovič, syn veľkokniežaťa Konštantina Kontantinoviča v nedeľu 3. septembra v Petrohrade mal sobáš s kňažnou Helenou, dcérou srbského kráľa Petra. Pri sobáši prítomní boli cár a cárewna s celou rodinou a srbský kráľ Peter s veľkým sprievodom.

Ženská revolúcia vo Francúzsku. Vo Francúzsku ako aj kdeinde panuje veľká drabota potravných článkov. Tam ale tejto hospodárskej nehode odhodlaly sa odpomôcť ženy. V niektorých mestách ako aj v Paríži, St. Quentin, Dunquerque, Bresnes mladé ženy, kncharky a služky napadly predavačov a ktorí potravné články nechcejú lacnej predávať, tým ich berú násilne. Vojsko a policaj nevedia si rady. V celom východnom kraji Francúzska zúri taká ženská revolúcia.

BESEDNICA.

Čižmár a jeho synovia.

(Dokončenie.)

Onedlho veľké šťastie zastihlo mestečko: navštívil ho kráľ. Na každom dome viala zástava; ľudia sa obliekli do sviatočného a na železničnej stanici v štyroch radoch stálo ku vítaniu kráľa vyslané vojsko. Keď kráľov vlak prijachal, odrazu trubači začali trúbiť a trúbiť ešte aj vtedy, keď jeho veličenstvo už bol sosadol z vlaku. Ale najkrajšie trúbil čižmárov Petrik, tak že bneď napadol kráľovi. Rovno pristúpil k nemu.

— Ako ťa volajú, ty trubač?

— Peter Tóth.

— Kto je tvoj otec?

— Čižmár Michal Tóth.

— Poriadny človek môže byť, keď má takéhoto poriadneho syna — a naskutku mu daroval jednu zlatú trubu, z ktorej ešte krajšie a silnejšie vychodil hlas.

Koč kráľa ťahalo päť utešených koní, päť ohnivých tancujúcich paríp. Od ustavičného eljenovania ľudu sa kone splašily, kočiš si nevedel dať rady s nimi, cválaly ako zdivelé, nikto sa neopovážil zastaf si pred ne, len

jeden policajt. Čosi-kamsi chytil zubadlo brázdneho koňa a zastavil splašené zvieratá.

— No, poriadny si šuhaj, čo fa ako volajú — pohválil ho kráľ po tomto naskutku.

— Vypi si na moje zdravie, keď si ma už takto zachránil.

Keď prišli pred mestský dom, kráľ sa nemohol zdržať poznámky, taká pekná budova to bola s väzičkami.

Turecký cisár (sultán) Mehmed Reshad V.

— Ja som Michal Tóth — odpovedal policaj. —
Môj otec ale je Michal Tóth starší.

— Poriadny človek to môže byť, keď vchoval takéhoto syna.

— Veru áno, vaše veličenstvo.

Kráľ mu kázal dať za vrecúško dukátov:

— A kto postavil túto krásnu palotu?

— Murársky majster Juro Tóth — riekli miestni páni, ktorí boli v sprievode kráľa.

— Vari len nie syn čižmára Michala Tótha?

— A veru práve jeho.

— Hm, — zadivil sa kráľ, ale nepovedal ani slova.

Pred večerom kráľ išiel sa prechádzať po meste Odrazu zastal pred jedným výkladom.

— Kto zhotovil týchto pár číziem? V celom svojom živote som ešte nevidel krajšie.

— Štefan Tóth — odpovedali mu — syn Michala Tótha.

Kráľ pokrútil hlavou a zamyslel sa. O niekoľko domov ďalej zase mu napadol jeden výklad.

— Nuž tieto zriedkave pekné šaty sú koho diefom?

— Krajčírskoho majstra Michala Tótha.

— Aj tento je syn Michala Tótha?

— Áno.

Kráľ ešte väčšmi pokrútil hlavou a pohrúžený do hlbokých myšlienok kráčal obklúčený holdujúcim mu sprievodom. Nezdvihol očí zo zeme, len keď prišli na jedno námestie, kde sa niekoľko chlapcov hralo na vojakov. Zábavka dietok je rovná s kráľovou.

S veľkou zaujatostou sa kráľ díval, ako kommandoval jeden z pomedzi chlapcov, lepšie, hlasnejšie ako voláky opravdový generál a ostatní ho poslúchali. Potom dal k sebe zavolať malého kommandanta:

— No, syn môj, tak sa mi vidí, že z teba bude vojak. Znamenite kommanduješ. Ako ňa volajú?

— Ondriš Tóth.

— A tvojho otca?

— Michal Tóth.

— Či ďaleko býva odtiaľto?

— Len v piatom dome.

— Zaveď ma k nemu.

Čízmár s príslušným holdom privítal kráľa, ktorý s týmito slovami pristúpil k nemu:

— Vy môžete byť veľmi poriadnym človekom, koľko máte synov?

— Šiestich, vaše veličenstvo. Jeden je čízmár, druhý krajčír, tretí policaj, Petrik trubačom a Ďurko murárom.

— Nuž a Ondriš?

— Toho teraz chcem dať za kováčskeho učňa.

— Z toho veru nič nebude — skočil mu jeho veličenstvo milostive do reči — Ondriša ja prijmem za syna, keď to aj vy budete chcef. Vám ešte ostane päť synov a ja nemám ani jedného. Nech bude z Ondriša kráľ...

Čízmár sa ponížene uklonil.

— Nemôžem protirečiť vášmu kráľovskému veličenstvu, nedbám, nech teda bude kráľom. A veru by veľmi dobrý kováč bol býval z neho.

Takto sa stal Ondriš kniežaťom.

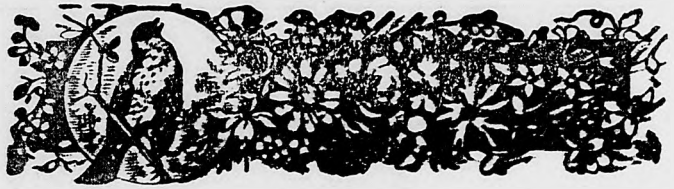
A otec, keď kráľ Ondriša pojal so sebou, zase išiel na kolkáreň a ešte pyšnejšie kráčal po ulici. Rychtárovi sa už ani nepozdravil, len prešiel vedľa neho.

— Ej, Michal Tóth — napomínal he ten — vari ste už aj toho šiesteho syna umiestnil, že ste taký horenos.

— Tak je — odpovedal Michal Tóth veľmi slávostne — aj on je už umiestnený ako ostatní.

— No a čím že je? — spýtal sa rychtár svojim obyčajným posmešným hlasom.

— Princom — riekol čízmár a pyšne kráčal ďalej ku kolkárni.

CHYRNIK.

Jeho veličenstvo kráľ ako sme minule spomenuli tohoročné letovanie v Ischli zakončí 8. septembra a v tenže deň odcestuje do Schönbrunna. Začiatkom októbra jeho veličenstvo cez niekoľko týždňov sdržovať sa má v Budapešti a v Gödöllöve.

Zdravotný stav svätého otca Pápeža ako najnovšie sdeľujú nenie priam najprajnejší. Španielsky kráľ Alfons XIII. o zdravotnom stave svätého otca každpedne dostáva telegrafické zprávy.

Z arcibiskupstva ostrihorského. Krajinské Sdrúženie Katolíkov Uhorska XI. Valné Shromaždenie uhorských katolíkov sriaďuje v Budapešti od 12. do 14. novembra. Predsedníctvo Sdrúženia Jeho eminenciu kardinála knieža primasa Klaudiusa Vaszaryho prosilo o prijatie veľprotektorátu tohoto shromaždenia. Jeho eminencia ochotne prijal veľprotektorát XI. Valného Shromaždenia uhorských katolíkov a v pripise svojom označil i program jeho účinkovania, čomu XI. Valné Shromaždenie uhorských katolíkov akoiste na vlas sodpovie.

Z biskupstva baňskobystrického. Osvietený pán biskup baňskobystrický dr. Volfgang Radnay 17. septembra posväti kostol v Horných Opatovciach (st. tekovská). Kostol tento mimo väže stál 100.000 korún a postavil dala ho slávna arcikapitula ostrihorská.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie ku podpore katolíckej tlače veľkodušne daroval jeden tisíc korún. Dňa 25. augusta osvietený pán biskup v obci Királytelek navštívil grófsku rodinu Dessewffy a ztadiál prešiel do Satmáru ku návšteve opáta Jozefa Petrovics. — Od 28. augusta do 1. septembra, ako sme to minule spomenuli, vydržiavané tu boly duchovné exercicia, ktoré viedol jezuita pater Fiedler a v ktorých za prítomnosti osvieteného pána biskupa súčasnilo sa 54 duchovných. Dr. Eugen Berczelly, skutočný vnútorný tajný radca, predseda kráľ. tabule a autonómieho kruhu katolíckeho, dla udania daktorých novín má ísť na odpočinok. Tento chýr nemá žiadneho základu. — Dr. Engelbert Mázy, benediktín a hlavný direktor gymnazialných škôl okresu košického z prázdnin vrátil sa domov a prevzal svoj úrad. — III. kongress krajinského patronážu od 17. do 19. septembra vydržiavaný bude v Košiciach, k čomu pozvanie patričným rozpošle sa v tieto dni. —

Dr. Georg Bartos 1. septembra na mestskom dome o tom držal prednášku, ako sa treba proti cholere brániť. — Štefan Sipos, tajomník strediska Katolíckej Ludovej Jednoty minulý týždeň držal prednášky v obciach: Aszal, Csorbád, Inánc a Dedek, kde Jednota všade upevnená a rozšírená bola. — *Tokaj*: Minulý týždeň odbavovaná tu bola letná zábava, z ktorej na okrášlenie tunajšieho kostola čistých príjmov dostalo sa 1180 korún.

Z biskupstva spišského. Osvietený pán biskup spišský, skutočný vnútorný tajný radca dr. Alexander Párvy v minulé dni birmoval v liptovskej stolici asice 24 a 25. augusta v Ružomberku, 26. v Gombášu, 27. v Liskovej, 28. v Teplej, 29. v Osade a 30. augusta v Likavke.

Chýry zo Šariša. *Prešov*: Tunajší katolícky kruh Rákócziho 3. septembra vydržoval ročné shromáždenie ktoré peknou rečou zahájil praepošt mestský farár Adalbert Zaborovszky a ku ktorému vo veľkom počte dostavilo sa i duchovenstvo okolia. — Osvietený pán biskup grécko-katolícky, skutočný vnútorný tajný radca dr. Ján Vályi šesť bohoslovcov minulý týždeň vysvätil za kňazov — Dr. Jozef Janicssek professor tunajšieho katolíckeho gymnázia kráľovského za direktora vymenovaný bol do Mezökövesdu a podakoval sa za toto vyznačenie. — Na duchovných exercíciách minulý týždeň v Košiciach vydržovaných zo stolice šarišskej prítomní boli nasledujúci: Melchior Brühl praepošt farár z Héthársu, Ondrej Pernyk vicedekan a farár z Berzevic, Eduard Soltész farár z Péchujfalu, Jozef Kangyera farár z Rabócz, Teodor Balás farár z Dobó, Géza Zsebráczky farár z Palocsa, Ján Prokopovich farár z Bajor, Ján Kurimzsky farár zo Szinye a Štefan Laczo kaplán z Prešova. — Vojenská vrchnosť ku svojej potrebe 30. októbra na jarmočnom priestore kupovať bude kone za hotové peňaze. — *Ki-szeben*: Augustin Szkurkay opát a bývalý farár mesta Homonna, tunajší rodák, minulého týždňa v kruhu rodinnom odbavoval 50-ročné jubileum svojho vysvätenia za kňaza. *Héthárs*: Adalbert Dobay, hlavný slúžny tunajšieho okresu skrze ministerstvo orby do Miskolca vymenovaný je za dozorca hornoviedieckej pomocnej akcie, o jeho miesto cestou súbehu uchádzať sa majú: Mikuláš Kálas slúžny okresu Lemes a Gregor Kovaliczky titulárny hlavný slúžny okresu prešovského. — *Szinyejufalu*: Súbeh na tunajšiu poštu vypísaný je do 8. septembra. Viktor Petricsko, grécko-katolícky farár z Remenye do Nagyhárs a Jozef Tartally z Gellért preložený je do Décső.

Chýry zo Spiša. V Šmeksi bolo minulého týždňa 4128 kúpeľných hostí. — V Leskovjanoch dňa 24. augusta popoludní vypukol oheň, ktorému padlo v obet pol obce, i zbožie; škoda je veľká. Oheň zapríčinil hrom. — V Kapituli dňa 20. augusta zhorely 4 stodoly. — V Uloží 21. augusta zhorela kréma. — V Harikovečách v ten istý deň zničoval oheň jednu stodolu. Pri Veľkej Lomnici dňa 16. augusta veľké nešťastie pot-

kalo teplického obyvateľa Jozefa Dikanta, Práve vtedy, keď cez kolajnice chcel prejsť, dojachal vlak na hradskú a ubohý tak nešťastlivo prišiel pod kolesá vlaku, že nielen jednu nohu ztratil, lež i na plecách a na hlave utrpel ťažké úrazy. Pokaličeného odviezli do kúzmarskej nemocnice. — V Zavadke uderil hrom do jednej stajne ktorá zhorela. — Na baňskej osade Bindt vybuchol dynamit, s ktorým skaly stieпали a haviarovi Ludvikovi Leskovi vybil obé oči. — V Slovenskej Vsi dňa 12. augusta pri voľbe stoličného výborníka tamojší evanjelický farár Karol Kallath zvíťazil. Strana Dideczkyho napadla voľbu. — V Čencicách 25. augusta následkom pretrhnutia sa oblakov povstala tak veľká voda, že vzala moc domácich zvierat. — V Švedléri robotník Ján Chován spadol do vápennej jamy a tak sa popálil, že v tieto dni v levočkej nemocnici zomrel.

Z Gemerska. V Rimavskej Sobote uviedli elektrické osvetlenie. — V obci Kistrőce dňa 18. augusta následkom nepozornosti vypukol oheň a zhorelo 20 domov.

Na čo sa obracajú katolícke kňazské majetky? Jeho eminencia kardinál knieža primas ostrihomský, arcibiskup Klaudius Vaszary zemetrasením stihnutým obyvateľom mesta Kečkemét poslal 500 korún a dr. Csősz piarista professor vo Vacove tiež 500 korún, — Veszprimský biskup barón Karol Hornig na ciele nového r. k. gymnáziuma v meste Pápa dal 5000 korún. Osvietený pán biskup spišský dr. Alexander Párvy na vystavenie kat. školy v Lipt.-Sv.-Alžbete daroval 2000 korún. — Kečkemétskej r. k. cirkevnej obci, ktorá následkom zemetrasenia 407.300 korún škody utrpela, kaločská kapitula poslala 300, veľkovaradinská kapitula 1000, jágerská kapitula 1000 a šopronské mníšky 150 korun. — Kňazi pančovského dekanátskeho okresu na podporu katolíckej tlače obetovali 80 korún.

Plán parcellovania majetku študijného fondu. Ministerstvo náboženstva, ako sa dozvedáme z istého prameňa, s veľkou ochotou pospiecha liečiť sociálne biedy v stolici trenčianskej. Nariadilo totiž, aby poľnohospodársky majetok študijného fondu činiaci 159 uhorských jutár a 1032 kvadrátnych láchetrov, ktorý leží v chotári obce Opatová (Vagapátfalva), bol parcellovaný. Tento majetok volakedy prislúchal kollegiumu jezuitov v Trenčíne. Majetok, ktorý ministerstvo posiaľ dávalo do árendy a ktorého áredátorská smluva vyprší teraz 30. septembra, rozdelia na parcely obsahujúce od 1 do 15 uhorských jutár a predajú ich na licitácii dňa 20. septembra. Dia plánu študijný fond ponechá si len 31 jutár vrbiny pozdĺž Váhu a právo upotrebovania 2 láchre širokej cesty vedúcej ved'a vrbiny. V parcellačnom pláne postarané je aj o to, aby aj chudobnejší ľudia ľahko mohli prísť ku niekoľkým parcellám. Preto pri podpísaní kúpno-predajnej smluvy len jednu šestinú kúpnej ceny bude treba zaplatiť a ostatné môže sa splácať za 10 rokov.

Zastrelený pytlák. Hontiansky hájnik Franc Rádi nebezpečným nepriateľom je pytlákov. Aj tieto dni

zhabal flintu jednému tamojšiemu pytlákovi, na čo mu jeden pytlák odkázal, aby sa mal na pozore, lebo že zhabanie flinty draho zaplatí. Hájnik potom veru aj pozoroval na seba a tomu má čo dakovať, že sa nestal obetou konania svojej povinnosti. V jedon večer totiž bol v hore, keď odrazu z blízkeho kra strelili naňho. Rádi nebol lenivý a tiež strelil ta, odkiaľ počul výstrel a zastrelil najväčšieho pytláka v obci, Valenta Gyurásza. Ponevác zo zavedeného vyšetrovania vysvitlo, že Rádi zo sebaochrany zastrelil pytláka, preto ho nechali na slobode.

Našli ho mrtvého. V obci Szakbény (st. zvolenská) tieto dni gazdu Ondreja Chmelku mrtvého našli v jeho komere. Zosnulý trpel na epilepsiu a neborák akiste tvárou spadol na zem a tak sa zadusil.

Falšované banknoty. Rakúsko-uhorská banka — ako z Viedne oznamujú — v posledné časy dostala viac falošných 100-korunových banknot. Falsifikáty sú tak výtečné, že ich sotva možno rozoznať od opravdových banknot. Viac kusov falšovaných stakorunnikov predostreli zasadnutiu hlavnej rady a bolo ustálené, že banknoty len najpresnejším zkúmaním možno rozoznať od opravdových banknot. Falsifikáty pochádzajú údajne z Prahy.

Zátvor ošípaných. Zo zvolena píše, že ponevác v meste viac ošípaných dostalo ružu a ponevác je táto choroba nákazlivá preto mestská vrchnosť mesto potahom na ošípané postavila pod zátvor.

Oheň. V obci Žabinec (st. trenč.) 20. augusta cez poludnie vypukol oheň a zhorelo niekoľko domov a stodôl. Trenčianski hasičia za pomoci občanov oheň čoskoro lokalizovali.

HOSPODÁRSTVO.

O soli pre dobytok.

O soli pre dobytok mnohí majú ešte aj tú mienku, že je ona skôr dietätickou látkou, jako riadnou krmnou; len že táto mienka ale nemáva základu v najviac pádoch. «V najviac pádoch» preto hovoríme, lebo medzi veľmi výnimečnými okolnosťami soľ je vskutku len dietätickou látkou. Na takých krajoch, na ktorých pôda veľa soli obsahuje a je dostatočných pasienkov, škoda by bolo vyhadzovať peniaze za soľ.

Ten dobytok, ktorý zväčša živi sa na nich a pomerne len za krátky čas chová sa na maštali, jak v paši, tak v inej krme, ktorá sa urodila na pôde na sol bohatej, obdrží potrebnú zásobu soli už v krmive. Ale koľko krajov je takých u nás? Vskutku veľmi málo. Soľ je pre každý dobytok práve tak krmná látka, jako ku príkladu pre kone popri iných krmivách ovos, alebo

pre dobytok na výpalkách chovaný, dodatok dobrého sena. Je síce pravda, že koňa možno vychovávať aj bez ovsa a rožný dobytok bez sena, ale pri takom krmení veru nedá sa zo statku žiaden dôchodok očakávať, o čom bohužiaľ ľahko sa môžeme presvedčiť, keď uvidíme, jako upadá počet dobytku a jaký zkrpatený zostáva. Natrium, podstatná čiastka soli, je natoľko potrebné k výžive zvierat, že bez neho zver ani žiť nemôže.

Pokusmi sa dokázalo, že zvery chované takou krmou, ktorá vôbec natriumu neobsahuje, zahynú. Pravda je síce, že takej krme niet, ktorá by vôbec neobsahovala natrium, bez neho ona by jako otrava účinkovala, ale ani takej niet, ktorá by ho mala na zbytok, toľko, že by ho bolo zbytočné nahradzovať. Sodpovdným krmivom je dobré seno, ktoré obsahuje dostatočnú zásobu natriuma.

Doterajšími krmnými pokusmi sa dokázalo, že zrno, otruby, tľe a výpalky menej natriumu obsahujú, jako je potrebné k výžive zvierat a preto je potrebné k výžive zvierat a preto je potrebné touto krmou chovanému statku dodávať soli.

DOPISY.

Od Váhu.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Krestane».

Som údom Katolíckej Ludovej Jednoty. Vstúpil som do tohoto družstva hneď, ako ho založili. Ako katolík teším sa tomu, že máme tak silnú organizáciu ako je Jednota. Veľmi rád platím tú jednu korunu akožto členovský poplatok, lebo veď čo za ňu obdržim je desať raz toľko hodno.

Ani si nemyslíte, pán Redaktor, s akou radosťou berem do ruky každý jedon sošit, ktorý Jednota vydáva. Koľko pekných a poučných vecí je v tých sošitoch! Je to radosť čítať. Koľko sa poučím z nich? Tak zvykám robiť, že v nedeľu po litániach sadnem si pri kostole pod lipu. Pridu ta za mnou mnohí občania, mužskí a ženské a ja im čítam. Tí nasluchajú a daktoré odseky si vysvetľujeme, aby sme im lepšie porozumeli. Či to nenie lepšia zábava, ako ísť do krémy a zneuctiť s tým deň Pána? Ja som sa ver veľa poučil zo sošitov Jednoty, zarovnak aj z kalendára. Je to bohatá sbierka vedomostí, ktoré potrebné sú každému slovenkému roľníkovi a priemyselníkovi. Každý sošit, každý kalendár prináša veľa nového. Keď si to človek pomaličky a pozorne prečíta, veru že sa mnoho

nauči. Preto prosím a vyzývam všetkých katolíckych Slovákov, ktorí nie sú členami Jednoty, nech sa dajú zapísať, aby obdržali kalendár na budúci rok a všetky tohoročné sošity. Ani jednému Slovákovi nesmie byť ľúto za tú korunu, čo Jednote zaplatí, veď ona veľké úroky prináša. Nech ani jeden katolícky Slovák od Jednoty nedá sa odstrašiť skrze tie pomlavy a luhaniny, ktoré na Jednotu sypú istí «dobrí katolíci» a «vodcovia Slovákov». Sú to takí ľudia, ktorí nezaslúžia, aby ich Slováci počúvali. Tí sa spojili so socialdemokratmi a navzájom hania a tupia katolíctvo. Ich pomlavy neuškodia Jednote a ani Slovákov neodpuďia od nej. Načo sa nadrapovať!

Jednotár.

Stará Ves (Spiš.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctihodný Pán Redaktor!

Ráďte prosím uverejniť tieto riadky v našom mi-
lom «Kresfane».

Dňa 20. júla veľký víchor zúril v Starej Vsi. Aj hrom uderil a blesk sa dotknul v izbe pri stole sediacej 13-ročnej Marinky, veľmi milej dievčinky horlivého ľudáka Franca Ogiboviča a omráčil ju. Ubohá dievčinka akoby mrtvá spadla na zem. Dlho trvalo, kým ju tamjší lekár pomocou umelého dýchania k životu zkriesil. Teraz, chvála Bohu, už natoľko prišla k sebe, že už i von vyjsť môže. Veľmi sa tešíme, že Pán Boh po veľkej zkúške tejto smiloval sa nad všeobecne uctenými, zronenými rodičami a pri živote nechal im ich dobrú dcérušku.

Podivná je všemohúcnosť božia!

S kresfiansko-ľudovým pozdravom

Úprimný priateľ domu.

Zo Slatviny (Spiš. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Ráďte prosím tieto riadky uverejniť v našom
Kresfane.

Veľkú radosť mala obec slatvinská dňa 28. augusta. V ten deň totižto prišiel ta jej novovymenovaný farár Michal *Szombaty*, ktorého obec slávnostne a s radosťou prijala. Už popoludní všetci jej obyvatelia v sviatočnom odevu očakávali svojho nového farára, ktorý asi o pol siestej hodine vkročil do obce. Ešte bol ďaleko, keď mladenci výstrelmi z mažiarov dali na vedomie očakávajúcim, že nový duchovný blíži sa k obci. Na konci obce postavená bola prvá kvetami ozdobená brána, pri ktorej jeden z obyvateľov pekne privítal nášho pastiera. Druhá brána postavená bola pri škole, kde znovu druhý obyvateľ pozdravil nového duchovného, ktorý na to odpovedal niekoľko srdečnými slovami. Odtiaľ za zvuku zvonov takmer všetci občania sprevádzali svojho pastiera do krásne ozdobeného chrámu, kde Michal Sztankó, správca fary čakal na svojho nástupcu. K oltáru prichádzajúc, nový farár intonoval cirkevnú pieseň

«Veni Sancte» — Prijď o Bože. Michal Sztanko potom krásnymi slovami pozdravil svojho nástupcu a predstavil ho svojim veriacim, na čo nový farár poďakoval sa tak jemu, ako všetkým svojim veriacim za tú úctu, ktorú mu po prvý raz preukázali. Sluší sa, aby každá obec tak slávne privítala svojho duchovného pastiera.

S kresfianským pozdravom

Prítomný.

Z Nemčíc (Nitr. st.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Ctený Pán Redaktor!

Ráďte prosím uverejniť tieto riadky v našom mi-
lom «Kresfane».

Naša obec je vzdialená asi na štyri kilometre od V. Topolčian. Máme-li dajakú povinnosť na fare, vždy musíme do V. Topolčian bežať. Aj so sv. spovedou je nám to ťažko. S radosťou sme počuli, že náš pán farár Ján Hollady ochotný je vypustiť farské role nemčické a privoliť k tomu, aby sme mali osobitnú faru. Sem bude patriť len jedna filiálka: Tovarníky. O faru sa my vďačne postaráme. Dôchodok ale bude mať náš budúci farár toľký z tých vypustených rôl, že hude môcť vyžiť poriadne.

My sme tu poriadni ľudáci, statočnosťou kresfianskou vynikajúci, Nás nemôže nikto zlomiť pri volbe. My čítame Krestana, my sa nedáme zlomiť osobami judašskými. Okrajky, preslingy, peniaze, drevo ponechávame podliakom, ktorí tak predávajú svoje presvedčenie, jako boty na trhu.

Veľmi oduševňuje ľudákov celého okolia herský príklad Jána Pokorného, ktorého panička je pre ľudovú stranu tým, čím je duša pre telo. To som zabudnul spomenúť, že naša obec leží medzi Urmincami a V. Topolčanmi; medzi Kokošovou a Solčanmi.

S Bohom

Kolomazník.

Toporec (Spiš.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctená Redakcia!

Pekne prosím, ráďte uverejniť týchto pár riadkov
v našom obľúbenom «Kresfane».

Obyvateľov obce Toporec vo veľkej rozčúlenosti drží jedna krvavá rodinná smutnohra. Gazda Michal Kuchta veľmi plánoval žil so svojou ženou, prečo sa aj rozsobášili.

Tak sa zdá, že manžel obanoval svoj skutok, lebo viac razy pýtal ženu, aby sa vrátila k nemu, ale na darmo. Dňa 12. augusta šla žena na roľu a keď popri šmrtnici kráčala, bývalý jej muž preskočiac múr cintorína postavil sa pred ňu. Žena sa ho strachom opýtala, čo hľadá v šmrtnici, načo on odvetil, že si bol pozrieť, kde ich pochovávajú. Potom znovu pýtal ženu, aby sa vrátila k nemu a keď mu to odoprela, vytiahol revolver a tri razy strelil na ňu. Všetky tri razy ju trafil a sice okoio sluchu, na krku a na prsách. Michal Kuchta na to utiekol domov a tam strelil do seba,

ponevác ale gulka netrafila, s nožom si prerezal hrdlo a zaraz dokonat. Žena zápasí so mŕtou. Bože chráň každého od domácej nesváry.

S Bohom

Podolinčan.

Haligovce (Spišská Magura.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Ráče prosím uverejniť tieto riadky v našom mi-
lom «Kreštane».

V Haligovcäch znovu bola voľba učiteľská, toho leta už druhý raz. Vyvolený je Michal Tokar, rodák z Hrabušíc. Bárs by už len ostal, aby ubohé haligovské deti zas nemusely byť cez celý školský rok bez všetkého vyučovania. Prosíme nového pána učiteľa, aby v každom ohlade stupil do šlapaji svojho výborného predchodcu Jána Lojkoviča, ktorý ešte počiatkom minulého oku za učiteľa šiel do oravského Liesku.

Do videnia!

Horliteľ katolickej výučby.

Rozmary a Žarty.

Na dedine. — Povedz mi chlapče, kde tu býva
Kuba Kozík?

- Tam okolo Józka Gajdy.
- Nuž a kde býva Jozef Gajda?
- Okolo Kubu Kozika.
- No to mi povedz, kde bývajú obidvaja?
- Jeden pri druhom.

*

V kréme. Žena: Martine, boj sa Boha, už toľko
piva si vypil!

Muž: Ozaj?... Žide, no daj teraz pálenky.

*

Bezočivá otázka. Švihák, ktorému začínajú len
teraz brneť fúzy, riekne ku holičovi:

— Prosím, vysúkajte mi už teraz fúzy dľa novej
módy!

*

Od súdu. Pán štátny zástupca navrhuje vám za
zobranie jeden týždeň väzenia; chcete proti tomuto
niečo nrobiť?

Obžalovaný: Prosil bych ponižene o zmenšenie
trestu!

Sudca: Už zase začínate zobrat?

PODIVNE LACNÉ PLOTY

Domáce dôroby!

Zriedkavej jakosti.

Veľmi ľahko k upotrebeniu.

Nepočetné listy uznania dokazujú patentovaného

Hungária-pletiva z drótu

nedostížiteľnú zvláštnosť.

Dôrob z cinkovaného drótu. — Zabarviť netreba.
Cena štvorcovho metra od 30 hal. výšej.

K objednaníu u vylučného dorabateľa:

Alexander Haidekker

Dielňa pletiva a plotov z drótu
Budapest, VIII., Űllői-ut 48/60. sz.
Výhodná, správna a rýchla výsluha. Obrázkový cenník franko
zdarma.

Upozornenie. Viacráz obrátili sa už ku nám jedno-
tlivci s tým, zdáľiz je spoľahlivý ten alebo onen ústav
sprostredkujúci požičky? Otázka táto bude napozatým
zbytočná, lebo hľa, my odporúčame a síce veľmi vrele
jedon taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne
spoľahlivý a nad toto ešte aj nie je sprostredkujúci, ale
požičky sám prevádzajúci ústav, tak že trovy prostred-
nictva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o po-
žičku. Tento ústav je: «Kisbirtokos Országos Földhitel-
intézete».

Hľadá sa poriadné, 14—16-ročné dievča z horných
strán za služku ku lepšej kreštanskej rodine do jed-
ného letovníka blízko Budapešte. Dostane poriadny
mesačný plat a v páde rodina bude s ňou spokojná,
navrátia sa i cestovné trovy. Kto by sa cheel hlási-
nech pošle list na redakciu «Kreštana».

Odkazy redakcie.

F. K. K. Jednúc ráčil ste spomenúť nadaného mla-
deho básnika. Odpíšte mu, aby dačo poslal na próbu.

P. J. H. Z. B. Fr. Teda ste ho vykúrili! Už pred
10 rokami mal ísť do B.

Dopisovateľ F. Budúčne ak len možno, všetko
príde čo pošlete.

Kreštania kupujte len u kreštanov!

Kto žiada požičku?

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kis-
birtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V., Géza-u. 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú
jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od
300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dľhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeno
tarchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatiť, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s
dávaním tejto požičky spojené. Požičky sa dávaju do polovice hodnoty majetku. Keď dľžník poriadne platiť, ústav náš požičku nemôže
vypovedať, ale dľžník svoje dľhy bárskeďy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť.
Pri parcellovani na pomoci je v každom ohlade. Ústav na jednoduchý list bár komu ochotne odpoveda.

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 2. septembra.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tiskká, nová	kor. 23:30—24:00
» stolnobelohradská, nová...	« 23:10—23:80
» peštianska, nová	« 23:20—23:80
« banátska, nová	« 23:30—23:95
Jačmeň nový, prvotriedny	« 16:60—17:30
Raž prvotriedna	« 19:85—18:80
« druhotriedna	« —————
Ovos prvotriedny	« 17:40—17:90
« druhotriedny	« 16:80—17:20
Kukurica	« 17:05—17:15

Všetko po 100 kilogrammoch.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	18:80	18:40	18:00	17:60	17:20	16:80	16:20

č.	7	7½	8
K.	15:40	14:40	9:60

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Otruby drobné	kor. 12:00—12:20
« hrubé	« 11:10—11:30
Fazula veľká biela	« 29:00—30:00
Fazula strakavá	« —————
Zemiaky (hornouhorské) biele	« 5:00—5:20
« « ružové	« 6:00—6:40
« « žlté	« 7:00—7:50
Hrach lúpaný	« 56:00—57:00
Hrach nelúpaný, čistý	« 29:00—29:00
Šošovica čistá	« 48:00—70:00
Proso	« 18:00—20:20
Datelinové sáme , červená datelina	kor. —————
« « lucerna	« —————
Mak	kor. 95:00—99:00
Rasca (kmin)	« 65:00—66:00
Konopné sáme	« 29:00—31:00

Za 100 kilogrammov.

Mäsité články:

Sviňská masť budapeštianska	kor. 172:00—173:00
Slanina mestská 4-kusová	« 144:00—145:00
« « 3-kusová	« 153:00—154:00

A vonatok indulása Budapest sy. p.-advarról

Érvényes 19H. május hó 1-től

A vonatok érkezése Budapest ny. p.-udvarra.

Délre				Délután				Délre				Délután			
vonat-szám	óra	perc	vonat-neve	vonat-szám	óra	perc	vonat-neve	vonat-szám	óra	perc	vonat-neve	vonat-szám	óra	perc	vonat-neve
152	5:15	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	184	12:05	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	149	8:51	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	166	12:50	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
122	5:25	«	Ersekújvár	714	12:10	«	Szeged	151	5:05	«	Dunakeszi-Alag	187	1:20	«	Nagyvaros
154	5:35	«	Vác	1404	12:20	gy. v.	Zsolna, Berlin	728	5:25	«	Cegléd	703	1:25	gy. v.	Bukarest, Bázias
718	5:40	«	Szeged, Szolnok	188	12:25	sz. v.	Nagyvaros	725	5:35	«	Cegléd	108	1:40	«	Páris, Wien
4102	6:10	«	Esztergom	4108	12:30	«	Esztergom	4101	5:50	«	Esztergom	508	1:50	«	Tóvis, Kolozsvár, Sz.-Németi
156	6:20	«	Rákospalota-Ujpest	188	1:00	«	Rákospalota-Ujpest	183	5:55	«	Nagyvaros	167	1:55	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
6502	6:35	«	Lajosmizse, Kecskem.	188	1:00	«	Dunakeszi-Alag	725a	6:00	«	Cegléd	4107	2:05	«	Esztergom
102	6:50	k. ost. ex. v.	Wien, Paris, Ostende	4114 ²⁾	1:50	«	Piliscsaba	158	6:05	«	Rákospalota-Ujpest	169	2:40	«	Dunakeszi-Alag
506	7:00	gy. v.	Nagyvárad, Brassó, Körösmező	106	2:00	gy. v.	Wien, Paris	8507	6:10	«	Lajosmizse	171	3:00	«	Rákospalota-Ujpest
102	7:05	«	Zsolna, Berlin	504	2:05	«	Szatmár-N. Kolozsv., Brassó	721	6:20	«	Szolnok, Cegléd	6503	3:20	«	Kecskem., Lajosmizse
104	7:55	«	Nagyszombat, Wien	126	2:10	sz. v.	Párkány-Nána	9011 ⁴⁾	6:25	k. o. e.	Konstantinápoly, Belgrád	173 ³⁾	4:00	«	Rákospalota-Ujpest
158	8:05	sz. v.	Dunakeszi-Alag	170	2:15	«	Rákospalota-Ujpest	7012 ³⁾	6:30	«	Konstantinápoly, Bukarest	713	4:05	«	Temesvár-J., Szeged
708	8:15	gy. v.	Orsova, Bázias	4108	2:20	«	Esztergom	185	6:35	sz. v.	Nagyvaros	139	4:10	«	Nagyvaros
712	8:30	sz. v.	Temesvár, Karánseb.	108	2:30	gy. v.	Wien	1407	6:40	«	Berlin, Zsolna	4108	5:05	«	Esztergom
134	8:45	«	Nagyvaros	120	2:35	sz. v.	Galánta	709	7:15	«	Bukarest, Bázias	175	5:15	«	Rákospalota-Ujpest
4104	9:05	«	Esztergom	704	2:40	gy. v.	Bukarest, Bázias	125	7:20	«	Párkány-Nána	215	5:30	tsz. sz.	Ersekújvár
114	9:20	«	Wien, Berlin	722	2:45	sz. v.	Cegléd	501	7:25	«	Cegléd	141 ⁴⁾	5:45	sz. v.	Nagyvaros
160	9:40	«	Rákospalota-Ujpest	6506	2:50	«	Lajosmizse, Kecskemét	727	7:30	gy. v.	(Bukarest, Kolozsvár, Máramarossziget)	115	5:55	«	Wien, Berlin
162	11:05	«	Rákospalota-Ujpest	172 ³⁾	3:10	«	Rákospalota-Ujpest	155	7:35	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	1403	6:20	gy. v.	Berlin, Zsolna
504	11:15	«	Lajosmizse, Kecskemét	140	3:55	«	Szob	118	7:40	«	Páris, Wien	177	6:30	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
136 ⁴⁾	11:35	«	Nagyvaros	174	4:10	«	Rákospalota-Ujpest	4108	7:45	«	Esztergom	707	6:35	gy. v.	Orsova, Bázias
730 ²⁾	11:55	«	Cegléd	716	4:30	«	Szeged	6501	7:50	«	Kecskem., Lajosmizse	105	6:40	«	Wien
116	12:00	«	Wien	110	5:15	gy. v.	Wien	157	7:55	«	Vác	107	7:10	«	Wien
				142	5:20	sz. v.	Szob	127	8:00	«	Párkány-Nána	711	7:40	sz. v.	Bázias, Temesvár
				724b ⁴⁾	5:40	«	Cegléd	179	8:35	«	Kiskunfélegyháza	179	8:00	«	Rákospalota-Ujpest
				176	5:50	«	Rákospalota-Ujpest	129	8:45	«	Párkány-Nána	4113 ³⁾	8:10	«	Piliscsaba
				128	6:00	«	Párkány-Nána	159	9:10	«	Dunakeszi-Alag	148	8:20	«	Nagyvaros
				724a	6:10	«	Cegléd	705	9:20	gy. v.	Szeged	181	8:50	«	Párkány-Nána
				144	6:15	«	Nagyvaros	1401	9:40	«	Berlin, Zsolna, Peczony	109	9:05	gy. v.	Wien
				724	6:35	«	Cegléd, Ócsa	4105	9:55	sz. v.	Esztergom	729 ³⁾	9:20	sz. v.	Cegléd
				4110	6:40	«	Esztergom	181	10:25	«	Rákospalota-Ujpest	4111	9:25	«	Esztergom
				728	6:45	«	Cegléd, Szolnok	715	10:40	«	Szeged	6503	9:30	«	Kecskem., Lajosmizse
				1406	6:50	gy. v.	Pozsony, Zsolna, Berlin	119	11:15	«	Galánta	181	9:35	«	Dunakeszi-Alag
				130	6:55	sz. v.	Párkány-Nána	1405	11:50	«	Rákospalota-Ujpest	1405	9:45	gy. v.	Berlin, Zsolna
				180 ³⁾	7:10	«	Vác					505	9:55	«	(Brassó, Nagyszob, Kolozsvár, Stanisla
				178	7:20	«	Rákospalota-Ujpest					4115 ⁴⁾	10:00	sz. v.	Piliscsaba
				728	7:35	«	Cegléd					183 ³⁾	10:15	«	Vác
				6508	7:40	«	Lajosmizse					145	10:25	«	Nagyvaros
				710	8:05	«	Bukarest, Bázias					6513	10:30	«	Ócsa
				132	8:10	«	Párkány-Nána					117	10:35	«	Wien
				182	8:20	«	Dunakeszi-Alag					185	10:50	«	Rákospalota-Ujpest
				4112	8:30	«	Esztergom					717	11:00	«	Temesvár
				1408	8:40	«	Zsolna, Berlin					101	11:05	k. ost. ex. v.	(London, Ostende, Paris, Wien
				118	9:30	«	Wien, Paris					121	11:50	sz. v.	Ersekújvár
				502	9:35	gy. v.	Bukarest, Stanisla								
				184	9:45	sz. v.	Rákospalota-Ujpest								
				706	10:15	gy. v.	Szeged, Bázias, Bukarest								
				720	10:30	sz. v.	Kiskunfélegyháza								
				146	11:10	«	Nagyvaros								
				902 ³⁾	11:20	k. o.	Belgrád, Konstantinápoly								
				702 ³⁾	11:30	exp. v.	Bukarest, Konstantinápoly								

A vonatok érkezése Buda-Császárfüredőbe.

4001	5:53	sz. v.	Esztergom	4007	2:10	sz. v.	Esztergom
4003	7:48	«	Esztergom	4009	5:20	«	Esztergom
4005	10:04	«	Esztergom	4015 ³⁾	8:21	«	Piliscsaba
				4011	9:31	«	Esztergom
				4015 ⁴⁾	10:07	«	Piliscsaba

Lekár- nika **A. THIERRY-ho BALZAM**

Allein echter Balsam
aus der Schulzangel-Apothek des
A. Thierry in Pregrada
bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Jedine pôvodný je so zelenou ochranou známou mníšky. Zakonom chránený. Každé falšovanie, padlanie a odpredaj iného balzamu s napodobnenou ochrannou známkou stihajú a prísne pokutujú zákony. Istotne pôsobí pri každej chorobe orgánov dýchania ako pri kašli, za hripeniu, chrákanu, katarhu hrtanu, boleniu prs, pľúcok, zvlášte ale pri influenci, bolestiach žalúdka, zapálení slieziny, nechuti k jedeniu, zlom trávení, tvrdej stolici, boleni zubov, chorobách v ústach, popálení nách, lámke a výsypoch atď. 12/2 alebo 6/1 alebo 1 veľka specialflaška K 5.60.

Lekárnik **A. THIERRY-ho** jedine pôvodná **CENTIFOLIA-MAST** nepodvratne iste účinkuje pri všetkých akokolvek zosťaralých ranách, vredoch, v zapálených, karjunkuloch, zbiera úcich sa prstoch atď. odstraňuje všetky do tela vrazené cudzie telesá a činí zbytočné každého druhu boľastné operácie. Pôsobí liečivo pri akokolvek zosťaralých ranách atď. Dve dozy stoja K 3.— Prameň objednávania: Lekárnik «Anđel Ztráze» **ADOLFA THIERRY-ho** Pregrada pri kúpeľoch Rohits. K dostaniu vo všetkých väčších —akárnach. Vo veľkom u medicíná Idroguistoch.

Pri objednávkach na naše ohlasy,
prosíme odvolávať sa vždy na náš
časopis.

Šporkassa v Popráde

základný kapitál 240000 korún,
rezervná základina 125000 korún.
vklady 2.660.000 korún. Prijíma
vklady a dáva od nich

4% čistých interessov.

Molnoský potravný spolok hľadá jedného sklepara, ktorý aj maďarsky rozumie.

Plat: mesačne 60 korún, bývanie (1 izba a 1 kuchyňa) drevo, svetlo a jedna zahrada. Z ročité obchodu 1/2%. Povinnosťou jeho je sklep v poriadku držať, ľudí poriadno obsluhovať a v gazdovskom kruhu vino a pivo vymeriavať.

Od tých, ktorí sa hlása, directorstvo spolku pžaduje 1000 (jedentisic) korún kaucie.

Hlásiť samožno do 1 oktobra. Správa.

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.80 K, lepšie 12 korún, Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snah mäkké jak páper, drapané 30, 36, 42 K. — **Hotové posteje.** Z červeného činovatu 1 dobre naplnená perina, alebo 1 zpodná perina 180 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.— 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 18.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 8.—, 8.50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho shotovujeme vo veľkosti dla vôle. Trojdiťovú srsťennú matrac na jednu postel K 27.— lepšie jakovosti K 38. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierkou. Výmena a navrátenie dovoluje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachsel, Lobes 135.** pri Pilsen (Čechy).

Z dobrého

domu chlapeca prímem hned do môjho obvodu so špecerajom a miešaným tovarom. Bargár Ferenc Privyge.

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacné perie na postel 1

1 kg. sivé dobré driapané 2 K, lepšie 2 koruny 40 hal.: prima polbiele 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.: 1 kg veľmi fajne, ako snah biele, drapané 6 K 40 h., 8 K.: 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K: biele fajnové 10 K: najfajnejšie papierie z prs 12 K. Pri oblednaní 5 kg. franko.

Hotové posteje

z hustej tkniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina, 180 cm. dlhá 120 cm široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm široký naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkým perim 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K: jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 12 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. podhlavky 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5 K, 5.20 K, 5.70 K. Spodné periny z pevného vrážkovaneho grádlu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývez s poštovou dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené. Za nezopovedné návrat peňazi obšírny cenník zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy.)

Rušeň!

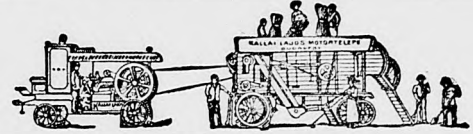
!! S 18 prvými vyznaceniami !!

Ludvik Kállai motor dielna

Budapest, VI. ker., Gyár-utca 28. szám.

Odporúča najvirelej **Ludvika Kállai** elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe s dvojím vystrojením ku čisteniu.

Uplná záruka za výborné mlátenie.

!!! Jedina novota !!!

Najjednoduchší a najdokonalejší mlátený stroj prítomnosti Bez strojnika ľahko k vedeniu bar ktorým gazdom aj medzi domami slamou krytými.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mláteniu a ku siatiu atd.

Ludvika Kállai, ktoré sa v našej vlast najlepšie podarili. Cenník s obrázi na žiadosť zdarma a franko.

Rušeň!

Verte

že slanovinový lieh sily

kráľom je slanovinových liehov!

za 6 korún franko posielá 3 veľké alebo 6 stredných flašiek

„KOSMOS“—LABORATORIUM, Győr, Baross-ut.

Oznamy prijíma **„Krest'an“** Budapest, administracia „Krest'an“ Szentkirályi-u.28

Znížené ceny!!

Šatky na hlavu v najlepších módných farbách K 4. Veľké košele pre mužských K 1.30 Svetlé košele pre šlosiarov K 1.50. Svetlé obleky pre šlosiarov K 3.0. Košele ku športu s včakami a peknou kvastinou K 1.40. Biele pevné košele pre ženské K 1.—. Veľké spodné nohavice, biele, svetlé alebo štrafkovana 80 neh. rov. Zásterky pre deti 50 hal. veľké zásterky pre ženské 80 hal. Dobré spulnzverny tucet 32 hal. Pevné šuorky na strevice tucet 14 hal. Čipky 50 mtr. po K 1.— Vesty pre mužských, pátané, sivé so zeleným vrubom kus po K 3.60. Uteráky tucet K 2.90

ADOLF ZUCKER PILSEN 39.

Zasielky s poštovou dobierkou. Za nepohodný tovar návrat peňazi. Ceníky na žiadosť zdarma a franko.

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelezete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provozovanie parcellovania a ku tomuto cieľu udelovanie požičiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú úžernictvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnymi, mernickými a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý postará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkám zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požičku pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľa pozbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej sumne dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredu. — Zvláštne výhody ústavom povolené požičky ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požičky povolujú sa so počnúc už od 300 orún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len la né uhadnovenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.